

Asia: VN/12368/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain tupakointia koskevien säännösten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan yleiset kommentit esitysluonnoksesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta esityksestä. Esityksessä ehdotetaan muutoksia vankeus- ja tutkintavankeuslakeihin siten, että tupakointi suljetuissa vankiloissa kiellettäisiin kokonaan. Avolaitoksissa tupakointi sallittaisiin edelleen tarkoitukseen varatuissa ulkotiloissa. Ehdotuksen mukaisesti tupakointikiellot koskevat tupakkalain 73 §:ssä tarkoitettuja tuotteita, savukkeiden ohella muun muassa sähkösavukkeita. Esityksen tavoitteina ovat terveyshaittojen estäminen, terveyden edistäminen ja tupakoinnin lopettamisen tukeminen sekä vankilan toimintojen ja järjestyksen turvaaminen.

THL kannatti lausunnossaan (THL/1290/4.00.00/2020) tupakoinnin kieltämistä vankien asuinselleissä terveydellisten ja terveyden eriarvoisuutta vähentävien perusteiden vuoksi. THL kannattaa myös nyt lausuntokierroksella olevaa esitystä tupakoinnin kieltämiseksi suljetuissa vankiloissa näiden tekijöiden perusteella. Ensiarvoisen tärkeää esityksen mukaisten tupakointikieltojen tullessa voimaan on tukea vankien tupakoinnin lopettamista riittävin resurssein. THL pitää esityksen perusteluissa esitettyä arviota vankiterveydenhuollon yksikölle aiheutuvista lisäkustannuksista (150 000€/v lisähenkilöstö, 100 000€/v lääkehoitokustannukset) tasoltaan oikeana ja näkee riittävän vankiterveydenhuollon lisäresurssin edellytyksenä tupakoinnin kieltämiselle ja tupakoinnin lopettamisen tuen mahdollistamiselle.

Vankiloissa, joissa on nuoriso-osastot, on tarpeen huomioida, ettei nikotiinikorvaushoidolla ja vieroituslääkkeillä ole Suomessa virallista käyttöaihetta tupakasta vieroitukseen alle 18-vuotiailla. Nikotiinikorvaushoitoa voidaan yksilöllisen arvioinnin perusteella tarvittaessa silti tarjota alaikäiselle muun tuen ohella Käypä hoito -suosituksen (2018) mukaisesti. Alaikäisten osalta tulee huomioida lisäksi tupakkalain (549/2016, 118 §) mukainen hallussapitokielto.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakointi avolaitoksissa olisi sallittua tupakointiin tarkoitetuissa ulkotiloissa. Avolaitoksissa tupakoinnin järjestämisestä ei esitetä aiheutuvan vastaavia ongelmia kuin suljetuissa vankiloissa eikä siten tupakoinnin kieltämiselle kokonaan esitetä olevan perusteita. Esityksessä tuodaan esiin, että myös avolaitoksissa vangeille tarjottaisiin mahdollisuus lopettaa tupakointi ja siihen tarvittavat resurssit.

THL näkee tupakoinnin lopettamisen tuen aktiivisen tarjoamisen keskeisenä toimenä myös avolaitoksissa olevien vankien terveyden edistämiseksi. THL katsoo, että tupakoinnin lopettamisen tukea tulisi aktiivisesti tarjota niin suljetuissa vankiloissa kuin avolaitoksissa vankien yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Tarpeen mukaan vieroitusohjausta ja nikotiinikorvaushoitoa voidaan tarjota myös nuuskaaville vangeille, jotka ovat motivoituneita nuuskaamisen lopettamiseen. Lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tupakointiin tarkoitettu ulkotila sijoitetaan riittävän kauas rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydestä tupakansavun leviämisen estämiseksi. Perheosastolla ulkoalueiden tupakointitila tulee sijoittaa siten, ettei se ole lasten käytössä olevien tilojen tai alueiden läheisyydessä tai niin ettei niihin voi kulkeutua tupakansavua.

THL katsoo, että vangeille on tarjottava mahdollisuus parhaaseen mahdolliseen terveyteen. Tämä voidaan toteuttaa parhaiten kieltämällä tupakointi suljetuissa vankiloissa ja tarjoamalla vangeille aktiivisesti tukea tupakoinnin lopettamiseen niin suljetuissa vankiloissa kuin avolaitoksissa.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Terhi Kilpi

Lausunnonantajan kommentit keskeisistä ehdotuksista ja niiden vaikutuksista

-

Lausunnonantajan kommentit ehdotetuista pykäläluonnoksista.

-

Lausunnonantajan kommentit esityksen perustuslainmukaisuudesta.

-

Ruokolainen Otto
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL